

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 september 2020

Zaaknummer : 680381
Afdeling : Ruimtelijk Beleid
Portefeuillehouder : J.F. Struijf
Openbaarheid : Openbaar

ONDERWERP

Keuze scenario haalbaarheidsstudie warmte uit WRK-leiding voor Heemstede

SAMENVATTING

Het college van B en W neemt kennis van het rapport 'WRK-warmte voor Heemstede' en besluit het scenario pilot met centrale aanpak in een klein gebied (scenario 3) verder uit te werken met de betrokken partijen. De kosten hiervoor zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2020/2021. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Waternet en gemeente Heemstede in het kader van de Transitievisie warmte.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Het klimaatakkoord en daaruit voortvloeiende vereiste om een Transitievisie Warmte (TVW) op te stellen;
- Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024;
- Intentieovereenkomst haalbaarheidsstudie restwarmtebenutting WRK leiding Waternet voor gemeente Heemstede 2019.

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van het rapport 'WRK-warmte voor Heemstede';
2. Opdracht te geven om een pilot met centrale aanpak in een klein gebied (scenario 3) verder uit te werken;
3. Het voorgenomen besluit voor te leggen aan de commissie Middelen om haar zienswijze over de keuze van het scenario kenbaar te maken (B-stuk).

AANLEIDING

In het klimaatakkoord (2019) is het doel vastgelegd dat in 2050 alle wijken in Nederland aardgasvrij zijn. Hiervoor moeten gemeenten uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte vaststellen met een prioritering van welke wijk wanneer aardgasvrij kan worden. Dat geldt ook voor de gemeente Heemstede. De gemeente neemt hierin ook de verantwoordelijkheid om onderzoek te doen naar alternatieve bronnen.

Uit een vooronderzoek van Berenschot blijkt dat het beoogde gebruik van restwarmte uit de WRK-leiding (Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland) voor Heemstede kansrijk is. De mogelijkheden tot de realisatie ervan zijn nader onderzocht door Royal HaskoningDHV in een haalbaarheidsstudie conform fase 2 van de intentieovereenkomst met Waternet, de WRK en Meerlanden (zie bijlage 2 en 3).

De studie heeft tot nu toe inzicht gegeven in de beschikbare hoeveelheid warmte in de WRK-leidingen en hoe dit gebruikt kan worden om (een deel van) Heemstede van warmte te voorzien. Hiervoor heeft Royal HaskoningDHV drie mogelijke scenario's vastgesteld. Na de keuze van het voorkeursscenario door de gemeente

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 september 2020

wordt het scenario verder uitgewerkt naar een concrete gedetailleerde haalbare businesscase.

MOTIVERING

Het rapport beschrijft drie mogelijke scenario's

Hieronder worden de drie scenario's kort beschreven. Een volledige uitwerking is opgenomen in het rapport (zie bijlage 1).

Scenario 1: centrale opslag

In dit scenario wordt de warmte op één centrale plaats opgeslagen in de ondergrond en wordt het van daaruit, via een centrale warmtepomp, door Heemstede gedistribueerd middels een transportnet, verdeelstations en distributienetten. Een centrale opslag is efficiënt en minder complex dan een decentrale aanpak.

Een mogelijke uitwerking van dit scenario is het plaatsen van een ondergrondse centrale opslag ter hoogte van de Vrijheidsdreef en de Van Merlenlaan. Middels minimaal 15 verdeelstations kunnen het centrumgebied en de Indische buurt worden voorzien van warmte. Dit betreft ruim 4.000 verblijfsobjecten met (gedeeltelijke) woonfunctie. Hiervoor is ruim 45 km aan leiding benodigd.

Scenario 2: decentrale aanpak

In dit scenario worden 50 WKO-bronnen (warmte- en koudeopslag) verspreid over Heemstede. Wanneer de warmte nodig is, levert elke WKO individueel warmte aan een nabijgelegen wijk of buurt. De opslag levert de warmte dus direct aan de afnemers: er zijn daardoor geen of slechts weinig verdeelstations nodig.

Voor het totale netwerk is zo'n 150 km leidinglengte nodig om de circa 13.500 verblijfsobjecten van warmte te voorzien. Dit scenario is uitgebreider en complexer ten opzichte van het eerste scenario.

Scenario 3: pilot

Het derde scenario is om een eerste stap te maken met een centrale aanpak in een kleiner gebied. Een pilot is technisch geen volledig alternatief naast scenario 1 en 2, maar een andere insteek voor de implementatie van de WRK-warmte: niet één oplossing voor heel Heemstede, maar gericht op een kleiner gebied zonder direct rekening te houden met een latere uitbreiding naar heel Heemstede. In het rapport worden twee mogelijke wijken verder toegelicht: de Indische wijk en de Glip. Als bekend is in welke wijk de pilot wordt uitgevoerd, kan een nauwkeurigere inschatting worden gemaakt van de te behalen rendementen en impact (financieel, technisch en ruimtelijk).

Scenario 3 (pilot) scoort het hoogste van de drie mogelijkheden

Dit komt door de kleinere omvang en mindere complexiteit van het gebied. Dit blijkt uit de voorlopige afweging in het rapport. Heel Heemstede voorzien van restwarmte van de WRK-leiding is haalbaar, maar daarvoor zijn wel grote (extra) investeringen nodig. Een pilotscenario biedt de mogelijkheid om op kleinere schaal de warmtetransitie te realiseren.

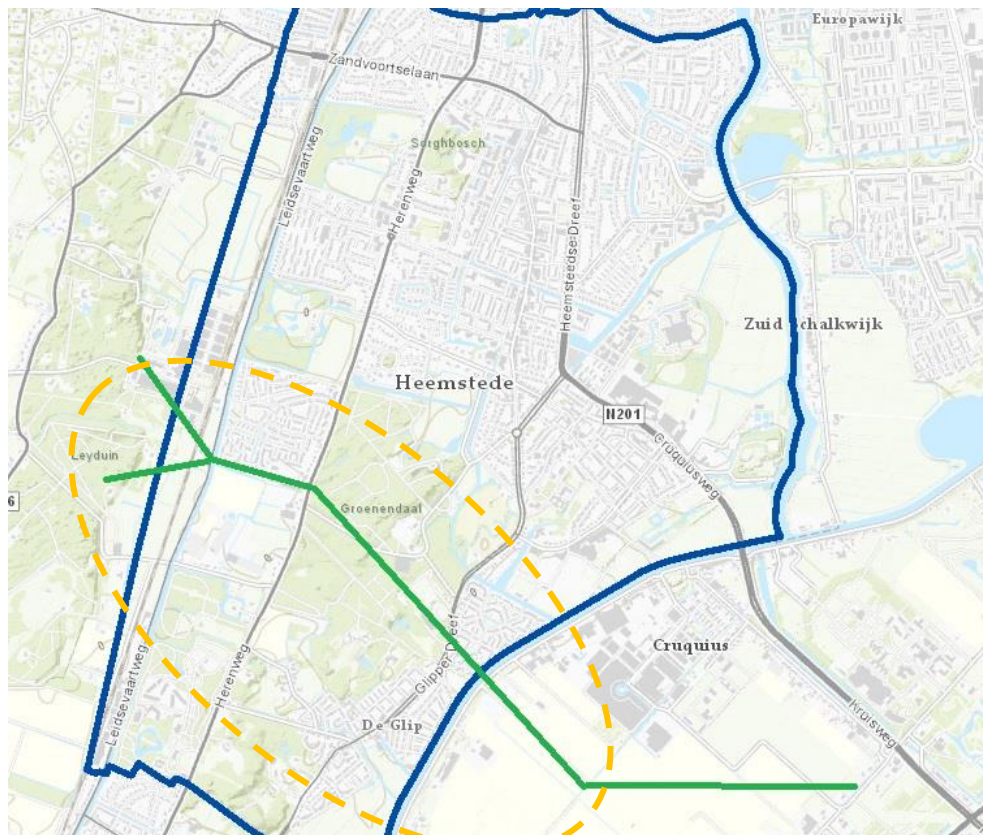
Collegebesluit

Collegevergadering: 15 september 2020

Er is niet gekozen voor scenario 1, omdat hiervoor een grootschalig centraal warmtenetwerk moet worden gerealiseerd. De aanleg van een dergelijk netwerk vraagt forse investeringen in het systeem. Bovendien scoort dit scenario laag wat betreft faseerbaarheid. Het leveren van warmte is nieuw voor de betrokken partijen: door in verschillende fasen te werken wordt het proces beter inzichtelijk en kan er beter geleerd worden. Faseerbaarheid is daarom wenselijk. Scenario 2 is flexibeler en meer toekomstgericht dan scenario 1, maar voor de uitvoering van dit scenario is een apart netwerk nodig voor de aansluiting van het bronwater van de WRK-leiding naar elke WKO. Bovendien neemt het aantal installaties toe, omdat in elke afzonderlijke wijk een WKO geplaatst moet worden. Dit is de grootste opgave van de drie in financiële, technische en ruimtelijke zin. Daarom valt ook dit scenario af.

De pilotlocatie moet nog worden gekozen

De voorkeur gaat uit naar een gebied in de nabijheid van de WRK-leiding, omdat dit het technisch en financieel gezien het meest efficiënt is. Bij de keuze wordt rekening gehouden met deze nabijheid, het bouwjaar en de homogeniteit in de wijk. Samen met de betrokken partijen (Waternet, WRK) wordt een pilotlocatie gezocht rondom de ligging van de WRK-leiding. Het zoekgebied beslaat grofweg De Glip, Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt, Merlenhoven en een deel van de Rivierenbuurt (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1: Ligging van de WRK-leiding (groen) en het zoekgebied (geel omlijnd)

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 september 2020

Kansen energietransitie

Onderdeel van de algehele energietransitie is het vervangen van fossiele brandstoffen door duurzame alternatieven. In regionaal verband wordt hiervoor de Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld. Het deel van de RES dat over warmte gaat, heet de Regionale Structuur Warmte. De RSW brengt de vraag naar, het aanbod aan en de warmte-infrastructuur op regionaal niveau in kaart. Hier gaat het vooral over de grotere warmtebronnen, die relevant zijn voor meerdere gemeenten.

Daarnaast is de gemeente verplicht om voor eind 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen. Hier wordt aandacht geschonken aan de kleinere, lokale warmtebronnen. De gemeente is verantwoordelijk om actief op zoek te gaan naar deze alternatieve warmtebronnen. De haalbaarheidsstudie naar restwarmte uit water maakt onderdeel uit van het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte van gemeente Heemstede. Het initiatief biedt ook een kansrijke duurzame bron om (in een later stadium) op te nemen in de RSW. In de intentieovereenkomst met de WRK en Waternet is vastgelegd dat (een deel van) de warmte uit de WRK-leiding in Heemstede benut wordt.

FINANCIËN

De kosten van het uitvoeren van de volledige haalbaarheidsstudie worden geschat op € 60.000. In de intentieovereenkomst is vastgelegd dat de gemeente Heemstede 47,5% (€ 28.500) van kosten voor haar rekening neemt.

Deze kosten kunnen worden gedekt vanuit het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2020/2021. Een deel van het beschikbare budget is afkomstig uit het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2019. Dit is aangevuld met budget uit de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024.

Wanneer het voorkeurscenario is vastgesteld, wordt er een subsidie aanvraag bij de provincie Noord-Holland ingediend. De subsidie kan maximaal 2/3 van de totale projectkosten bedragen. Indien de subsidie vanuit de provincie wordt toegekend, wordt dit betrokken bij de rapportage van het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2020/2021.

Financiële gevolgen voor inwoners

Momenteel is de Warmtewet 2.0 in ontwikkeling. In deze wet worden tariefregulering en marktordening geregeld. Deze wet wordt naar verwachting begin 2022 vastgesteld. Daarna is er meer inzicht in de financiële aspecten en gevolgen voor onze inwoners. Waarbij een duidelijke opdracht is meegegeven dat de energie betaalbaar moet blijven en een garantie op levering van warmte voor iedereen.

PLANNING/UITVOERING

Het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie is onderdeel van fase 2 van de intentieovereenkomst (zie bijlage 3). Het rapport 'WRK-warmte voor Heemstede' geeft een eerste inzicht in de mogelijke scenario's voor de realisatie van een warmtenetwerk uit de WRK-leiding. De volgende stap is om het voorkeursalternatief van de gemeente verder uit te werken en te optimaliseren tot een volledige businesscase. Hierbij worden de technische en economische haalbaarheid nader in kaart gebracht en zal er ook aandacht zijn voor juridische

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 september 2020

uitwerking en mogelijkheden tot participatie. Naar verwachting zijn de uitkomsten in juni 2021 gereed.

Bij een positieve uitkomst van deze haalbaarheidsstudie wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Hierna kunnen we stapsgewijs beginnen met de uitvoering.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Communicatie en participatie hebben een belangrijke rol binnen dit traject. In de haalbaarheidsstudie wordt nader ingegaan op de mogelijkheden tot buurtparticipatie.

Zodra de pilotlocatie verder is uitgewerkt, kan ook worden bepaald hoe en in welke mate bewoners worden geïnformeerd en betrokken. Hiervoor wordt samen met de betrokken partijen een communicatiestrategie opgesteld.

Gezien het belang van een goede communicatie- en participatiestrategie vergen beide veel tijd en capaciteit. De keuze om deel te nemen aan de pilot is uiteindelijk aan de inwoner zelf.

De raad wordt via het collegebericht Stand van Zaken Energietransitie tussentijds geïnformeerd over de ontwikkelingen.

DUURZAAMHEID

De intentieovereenkomst restwarmtebenutting WRK leiding draagt bij aan het bronnenonderzoek naar warmte. Dit vormt een onderdeel van het proces om te komen tot een transitievisie warmte voor Heemstede welke eind 2021 moet zijn opgesteld.

BIJLAGEN

1. Rapport WRK-warmte voor Heemstede, haalbaarheidsstudie (juni 2020);
2. Collegebesluit Intentieovereenkomst haalbaarheidsstudie restwarmtebenutting Warmtetransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK) leiding Waternet voor gemeente Heemstede (d.d. 10 december 2019);
3. Intentieovereenkomst haalbaarheidsstudie restwarmtebenutting WRK leiding Waternet voor gemeente Heemstede 2019.